

АЛ СМІТ ГОТОВИЙ КАНДИДУВАТИ НА ПРЕЗИДЕНТА ДЕРЖАВИ

ДЕКЛАРАЦІЯ ВИКЛИКАЛА ВЕЛИКЕ ЗАМІШАННЯ СЕРЕД ДЕМОКРАТІВ, А ГОЛОВНО СЕРЕД ПРИХИЛЬНИКІВ КАНДИДАТУРИ ГОВЕРНОРА РУЗВЕЛТА.

НЬО-ЙОРК. — Бувший губернатор Ал Сміт, кандидат демократичної партії на президента в 1928 р., видав заяву, в якій зазначив, що на випадок, коли демократична конвенція по холодній розвазі заміниться за його кандидатуру на президента держави, він готов знову розпочати виборчу кампанію. Заразом Сміт подав, що він не робитиме ніяких заходів, щоб вести агітацію за свою номінацію на демократичній конвенції.

Ота коротка заява викликала в цілій американській пресі тисячі ріжних толків. В одних стейтах, як от у Нью-Гемпшир, Пенсильванії чи в Нью-Джерсі, згадують Смитові перемоги, а знову на Півдні твердять, що він уже раз мав нагоду показати свою силу, а другим разом не має вигляду на перемогу.

Одно певне, що ота декларация Сміта дуже пошкодило номінації губернатора Франкліна Рузвелта. З неї виходить, що між ними обидвома прийдє до боротьби, яка розб'є демократичні сили. Обидва були приятелями. Ота Сміт наживив був хороше Рузвелта кандидатури на нью-йоркського губернатора і це був Рузвельт, котрий отогож року номінував Сміта на останній демократичній конвенції, яку займав Сміт кандидатом на президента.

Республіканці задоволені з цієї боротьби і кажуть, що шанси Губерта на повновий вибір зросли. Назагал думають, що демократична конвенція не буде всмі замінити ві Рузвелта ні Сміта, а певно вийде якась третя особа, яка не матиме тої популярності, що Сміт чи Рузвельт.

Також побоюються, що при виборах відіграватиме нову велику роль релігійне питання. І Тамані не буде за Сміта, ні за Рузвелта, а це також комплікує справу.

БРИТИСЬКА ТАРИФА — ВІДПОВІДЬ НА АМЕРИКАНСЬКУ ГЛУПОТУ.

ВАШІНГТОН. — Сенатор Албен Берклі, демократ з Кентюкі, обговорюючи підвищення британської тарифи на 10%, заявив, що це є наслідок тої короткозорості тарифної політики, яку закладла республіканська адміністрація в 1930 р. Міжнародні тарифні галусти, говорив сенатор, є тільки продовженням американської глупоти.

ЗБІЛЬШАЄТЬСЯ ЧИСЛО НОВИХ КОРПОРАЦІЙ.

ОЛБАНІ. — В Сітні занотовано в ньюйоркській стейті 2,357 нових корпорацій. Від двох літ не занавано такого руху, з якого тепер заключають, що треба надіятися звороту до ліпших часів.

МУРИНИ ВІДДАЮТЬ ПОШАНУ РОЗЕНВАЛДОВИ.

НЬО-ЙОРК. — Мурипи по цілій Америці взидали відсвяткувати пам'ять жидівського мільонера Джуліуса Розенвалда, котрий дав гріб суми на еманципацию Муринів. Розенвалд говорив, що робив це тому, що вірив, що Америка не підніметься вгору, коли всі класи чи народи, з яких складається американське населення, не піднісється культурно і економічно. А далі, казав Розенвалд, помагає тому, що надіється до народу, який сотками літ переслідувано й тому має вроджену симпатію до всіх гноблених.

ФОРСУВАННЯ ПРОГІБІВІЙ КОШТУЄ \$370,000,000.

ВАШІНГТОН. — Генрі Курен, президент "Асоціації егеаст Прогібівий Амендамент", вивисл лист до всіх членів конгресу, домагаючися від них знесення прогібіцій. В тім листі Курен доказує, що від січня 1920 до 30 червня 1931 року уряд вивисл на форсування прогібіцій найменше \$370,000,000. Крім того державна каса втратила за той час на доходах \$10,984,000. Він подає далі, що 10 стейтів з 36,003,264 населенням, заявили за знесення прогібіцій. Ці стейти представляють 29,42% цілого населення держав, а валютний вивисл в 1930 р. титулом федеральних доходних податків \$601,185,980, себто 63,69% усього державних доходних податків.

За час існування прогібіцій арештовано за її порушення 681,557 осіб, вобто зприводу не 286 осіб, а не опубліковано яких 1,000 вивисл осіб, стигнуло титулом грошевих кар \$60,003,344, забрано 77,707 автомобілів, 291,181 десятиярів, усунуто за хабарничтво 1,604 прогібіційні агенти, а з інших причин — 11,982 осіб.

ВІТЕРАНИ ЗА СКРИПЛЕННЯ АРМІЇ І МАРИНАРКИ.

ВАШІНГТОН. — Американський Лейон оголосив звіт, у якому підкреслює, що економію уряду завдає злизна смертельний удар маринарці й армії. Лейон домагається від президента негайного скріплення армії на 40,000 жовірів.

ЕКОНОМІЯ СЛІВ У ЛЬВІВСЬКОМУ РАДІО.

Хор "Сурма" під проводом п. Охримовича співав до львівського радіа українські колекції. Спікерка, що погосредньо для заповідала ці концерт, мабуть задля економії слів назвала українські колекції — "укр. (далішні слова застрівали й в горлі) колекції". А після скінчення концерту скакала, що співако колекції Ніканковського, не згадуючи, що це була українська колекція й що їх співав український хор.

МАЛАНКА В ЯПОНІЇ.

В Японії є добрий звичай. Маланка, останній день старого року, це живий клас: плачання усіх довіг. А коли Японець не може вивирити свого довігу, то бодай старється порозумітися, умовитися зі своїми приятелями. Цього вимагає його честь. Тому останнього дня старого року склепи й банки відчинені до пізньої ночі.

САМОГУБСТВО МОЛОДОЇ МАТЕРИ.

Юлія Мазур в Дрогобичі кинулася з 6-тижневого дитинкою до криниці. Вона й дитина згинули на місці. Причиною такого жахливого вчинку були родинні непорозуміння.

НОВОРІЧНА ПРИГОДА ЧЕРНОВЕЛЬСЬКОГО ПОСАДНИКА.

На Новий Рік зробив собі хтось "добрий" жар на кошт черновецького посаджика Костюка. Саме той невдоволюю "хтось" записав в імені Костюка кошту 300 осіб на рік. Між записаними були найвищі достойники, ділячі усіх політичних партій, а навіть звичайні собі бідняки. А тимчасом Костюку нічого про арешти не знав і пішов в гості. Можна собі уявити, яке було розчарування всіх записаних "хтось", коли вони злізли двері до посаджика мусили вертатися додому. Другого дня Костюка закидали до себе представники преси і прозив їх, щоб вони перепросили в записках в його імені всіх "записаних хтось", а справу передав прокураторі.

ГАСВІЙ СТІЯЄ.

Білий селянин села Залізна, ярославської гміни, на Лубечі, був змушений піти до державного ліса, щоб на "вирити" собі якогось забавця (сухих гілляк) на опал. Його асирували лісник Завадський, який, не дождь надумуючись, знав, що втрачати з ринку цілком, а замість того підстріляв селянина в грудні і поги. В тяжкому стані раненого перевезено до лікарні в Лубечі, а лісник ходив собі як вояк, мов нічого не сталося.

БОРІТЬСЯ ЗА СВЯЩЕНИКА.

В селі Пашічів, пов. Залізня, відбула боротьба селян зі сплисанським коністоєм на тім заступленні місцевого пароха, о. Наконечного. Селяни вивисли кілька делегатів до єп. Хомишина за проханням дарувати о. Наконечному кару, але безуспішно. Коли до Пашічів приїхав новий священик, о. Копицький, не ласуючи його до церкви та замикаючи перед ним прихідське вівисл, вивисл загрози звиснення переляк на місце. Як скінчився цей жалюгідний конфлікт, той передочини.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Згідно з параграфом 56. статуту У. Н. Союзу, стим повідомяло всіх чл. Головних Українців У. Н. Союзу, що:

РІЧНЕ ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАР. СОЮЗУ

розпочнеться в ПОНЕДІЛОК, ДНЯ 15-ГО ЛЮТОГО (ФЕВР.) 1932 РОКУ в годині 9-ї годині

В ДОМІ У. Н. СОЮЗУ ПІД Ч. 81-83 ГРЕНД УЛИЦЯ, ДЖЕРСІ СІТІ, Н. ДЖ.

Іван Кантунков, гол. рек. секретар.

НА ЗАХІД, А ПОТІМ НА ЕМІГРАТУ.

В селі Почапов, пов. Золочів, учительова довгий час учитель Маринювич. Видно, що комусь не подобалося те, що він працював в о. оперативні та читальні. Коли минулого року за гостиніи Новали — Білий Камінь "хтось" підірвав театральні стовпи, цей саботаж приписали Маринювичу. Та хоч йому після заарештування не доказали вини, то востанок кинули його на захід, а по році проти його волі перенесли на емігратуру.

ПОЛІЦІЯ — ЗЛОДИМ.

В саме навечірє латинської Різдва а Радичі арештувала поліція Францішка Шиманського за dokonani всім вломи зприводу цілх чотирох літ. Мачок нічну службу, він у своєму райони розбивав склепи й крав із них речі, яких підчас ревізії знайшли в його хаті цілий магазин. По влозі на другий день він дуже ревно проводив сілство, придержуючи "лідопривіт".

АРЕШТУВАННЯ.

В Липці дошлий, пов. Рокиць, місцеве поліція арештувала для 26-го грудня м. р. не даючи випущених з бережанацької тормі ученики: Василь Лотоцького, Івана Рибичового та сілського хлопця Івана Ніжника. Арештованих без кожного пересування відіслали до тормі в Бережанах. Причина арештування невідома.

СМЕРТЬ ДВОХ ОСІБ ПІД ЛЕДОМ.

На озері Краньє, заліської гміни (недалеко Вильна), приключилося трагічний випадок. Через замерзле озеро їхало кілька пар саней з людьми. Зприводу дуже скорої їзди доїшли до озера і двоє саней разом з 7 особами впади до води. Завмерзаво неспішно звисали з побояжкою селян, якішли приїхали кілька осіб на поміч. Вдалося зривувати 5 осіб, дві особи потонули.

НОВІ ТРИ КОМІСАРІАТИ В ОССР.

В Москві оголосено постанову центрального комітету комуністичної партії про ліквідацію Вищої Ради Народного Комісаріату й утворення на її місце трьох нових комісаріатів, а саме лісного, легкого й тяжкого промислу. В зв'язку з цим "Правда" оголосила іменування нових комісаріатів. Комісарем лісного промислу іменувано Лобова, а комісарем легкого промислу вивисл дотеропілий торговельний представник СССР в Берліні, Лубича.

МОСКВА БОЇТЬСЯ ПРОТИБОЛЬШЕВИЦЬКОГО ПОВСТАННЯ В СХІДНІМ СИБІРІ

БОЛЬШЕВИКИ ЗБИРАЮТЬ ВЕЛИКУ АРМІЮ НА ПРИМОР'Ю. ПЕРЕВЕЛИ МАСОВІ АРЕШТИ "БІЛОГВАРДИЙЦІВ".

ТОКІО (Японія). — Японський генеральний консул у Владивостоці повідомляє уряд, що за останні десять днів Владивосток та його околиці нагальною собою часи війни. Скрізь переводяться концентрація радянських військ та поспішно йдуть воєнні приготування. Кожного дня прибувають свіжі війська та амуніція й воєнні прилади.

Разом з тим большевики переводять масові арешти у Владивостоці, на Примор'ю та в Східній Сибірі всіх тих, хто вже нема куди салити людей, а тому арештованих висилають геть зі Східного Сибіру в глибину Росії. Большевики боються, що білогвардійці, яких у Манджурії нахараються до сто тисяч, можуть розпочати активну боротьбу проти большевиків на Далекому Сході. До тих білогвардійців, які тепер знаходяться в районі японської окупації в Манджурії, можуть предиятися ті, що перебувають на теренах Далекого Сходу під большевиками.

Тому большевики тепер знову встановили на Далекому Сході режим червоного терору, переслідуючи всі підозрювані та негодні їм особи. Білогвардійці в Манджурії вивисли свою радість і задоволення перед Японцями зприводу заняття ними Манджурії. Успіхи Японії в Манджурії білогвардійці вважають сильним ударом по большевиках не лише на Далекому Сході, але взагалі в Росії.

ПЛАН ЯПОНИ ДО ЗАМИРЕННЯ В КИТАЮ.

ТОКІО. — Японія сподівається, що буде склакана інтернаціональна конференція, щоб покінчити з воєнними діями в Шангаї, та а інших районах Китаю. Японія має запропонувати, щоб Шангаї, Кантон, Ганков, Тяньцзінь та Тіянцзінь були цілковито обеззброєні, а доволі них шоби були установлені неутральні смуги діриною 20 до 50 миль, які мали охороняти інтернаціональні війська.

Всі ці міста мають лишитися в складі китайської держави, але чужинські держави мали б свої певні права в їх портах. Японія вважає, що хочне потрібна підтримка Злучених Держав цих планів, а також потрібна згода Ліги Націй, щоб такі плани були переведені в життя. Тоді наарешті паступить застоювання на Далекому Сході.

В районі Шангаю йдуть дальші бої між Японцями та Китайцями. Китайці підвозять все свої свіжі війська. Вони вже згромадили значне число своїх воєнних літаків і обкидали бомбами японські воєнні судна.

ЗАМАХ НА ГУБЕРНАТОРА БЕНГАЛУ.

БОМБЕЙ (Індія). — Сімнадцять-літній Індікя стріляв в губернатора провінції Бенгал, Станлі Джексона, але промахнувся. Дівчина, Біма Деві, стрілила п'ять разів у губернатора, підчас його промови на загальних зборах університету. Поліція вже давно знала, що губернатор Станлі Джексон терористи постановили вбити.

Бритійська влада в Індії тепер взагалі занепокоєна тим, що серед індуського жіноцтва все більше зростає активність у боротьбі проти Британії та все частішою стає участь жіноцтва в терористичних актах.

ЛИТОВЦІ АРЕШТУВАЛИ МЕМЕЛЬСЬКОГО ПРЕЗИДЕНТА.

КОВНО (Литва). — Литовський губернатор у Мемелі, Меркус, арештував президента мемельської автономної території, яка знаходиться під управліттям литовських представників та представників місцевого населення. Президент мемельської території, Німець Бетчер, злив недавно до Берліна на якийсь переговори з берлінським урядом у той час, як мемельська територія є автономною частиною литовської держави.

Бетчер тепер буде поставлений перед суд за зраду. Він знаходиться під арештом у військовому таборі.

НІМЕЦЧИНА ПРОТЕСТУЄ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Уряд зазивить перед Лігою Націй протест зприводу порушення Литовою постанов Ліги Націй, на підставі яких мемельську територію прилучено до Литви. Німеччина вважає поступування Литви порушенням постанов Ліги Націй, які Литва зобов'язалася виконувати.

Місто Мемель тепер охороняють литовські патрулі. Всі телефони й телеграфні відділи й поза місто не виходять ніякі висті.

АРЕШТИ В БЕРЛІНІ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Поліція арештувала 150 агітаторів підчас сутички між націоналістами та комуністами. Такі сутички між цими двома крайніми політичними групами в Німеччині відбуваються майже щотижня.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893.

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1914, under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1102
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Подписное число три цента.	
One year	\$ 7.00	На рік	\$ 7.00
Six months	3.75	На пів року	3.75
Three months	2.00	На три місяці	2.00
Foreign and Jersey City rates		В Джерсі Сіті і Зарубіжжю:	
One year	\$10.00	На рік	\$10.00
Six months	5.00	На пів року	5.00
Three months	2.75	На три місяці	2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адрес платити 10 центів.

3 Канади належить посылати гроші лише на т. з. Foreign Money Order.
Тел. "Свобода": Montgomery 5-0498. Тел. У. Н. Союз: Montgomery 5-1838.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ІДЕ ДО ВІЙНИ, А НЕ ДО УГОДИ

Американський кореспондент Никербокер скінчив саме друкування в американських газетах серію з 24 артикулів, у яких обговорював положення Німеччини, маючи на увазі головне те питання, чи вложити в німецькі підприємства американські гроші є доброю інвестицією. А поминувши репарації, з яких європейські держави сплачують Америці воєнні довги, вже по війні опинилося в Німеччині понад \$3,000,000 приватного капіталу. Є це отже величезна фінансова інвестиція, найбільша, яку колинебудь вложила Америка в чужий край.

Никербокер знає Німеччину від довгих літ, а крім того обідав її ще і тепер та приглянувся економічному життю і настроям мас на місцях. І по тім усім приходиться до заключення, що, поминувши вже Люксемба і Штресемана, себто всі угоди вилетіли до замирення Німеччини з Францією, напруження між обидвома державами зростає з кожним новим роком. Він твердить, що між "угодами" Штресемана і Гітлера, коли ходять про відношення до Франції, нема надії ніякої рішучі. Штресеман не вірив у ніяке дійсне замирення, але з тактичного огляду говорив про замирення, щоб дістати для Німеччини шляхом перетракції якісь полегшення, якусь передихку, котру Німеччина використала на скріплення.

Никербокер твердить, що 8 літак обсерваций, в часі такої гострої зими, якої Німечці не пам'ятають, і в часі німецької нужди, що без огляду на те, хто вдереться в Німеччину при владі, приде до війни між Францією і Німеччиною, але настануть такі часи, які нагадуватимуть воєнний стан.

Німеччина, хоч знищена мілітарно і вичерпана фінансово, певна, що остаточно вона такти вийде з побитою з французько-німецького конфлікту. Вона знає, що Велика Британія і Італія глядять кривим оком на нечулкий зріст військової сили Франції. Знають і те, що Америка вже другий раз не стане по боці Франції. І тому Німці вже цілком певно не платитимуть репарацій. Але цього їм не замало. Вони теж проголосять неважним Версайський договір. І надійдуть, що Америка, яка інвестувала в Німеччину стільки грошей, тепер у власний інтерес буде натискати Францію на ревізію цього договору. Як Німеччина так і Франція, каже Никербокер, не хочуть війни, але події розвиваються так, що як не тепер, то пізніше все те закінчиться ще одним великим проливом крові.

ЩО НОВОГО НА ПІДКАРПАТТЮ

(3 розмови з Юлієм Гусняком, українським послом до чехословацького парламенту).

III.

(ор) „А який економічний стан населення на Підкарпатті?“

„Тяжкий, дуже тяжкий. Переважна частина населення — селянство, а воно тепер переходить тяжку роботу. Рівнинні продукти тепер неоплатні. Хліба, коні, свині не мають ніякої ціни. Знаю, що один селянин купив 2 пацета за 400 корон, держав їх 11 місяців і, як вони мали 16 кг., продав їх за 600 корон. Це пояснює як сідат стан тих селян, що продовжують на продаж.“

„Та Підкарпаття має багато малоземельних селян, які мають трохи землі, не можуть з неї заробити на прожиток і примушені шукати доробити собі на прожиток дещо за робітками. Нині всі заробітки підлягають. Еміграція до Америки і Канади замкнена — страшний втрата для нашого селянина. Багато наших селян працюють в лісах, при деревних промислах. Нині всі такі роботи задержані, бо чужі промисли опираються на експорт до Мадярщини, а той експорт нині замкнений. Через те нині маємо на Підкарпатті коло 40,000 лісових робітників без праці.“

„Чи причиною цього людства є загальна світова криза, чи може є і спеціальні краєві умовини?“

„Так. На мою думку, нема сумніву, що крім загальних умовин є ще спеціальні умовини краю. Я маю на думці аграрну політику теперішнього чехословацького уряду. Це політика багатих аграрів. Вона на фавориті чеської краї на шкоду інших, головні Підкарпаття. Коли в нас масо дешеве, ми не можемо його везти до великих міських осередків, приміром до Праги, бо залізнична тарифа так пристроєна, що масо довозиться дешевше з Польщі й Мадярщини, ніж з Підкарпаття. В нас багато дров, Прага їх потребує, але від Праги везти не можемо, бо залізничний рух і тарифи налажені так, що дешевше везти через Галичину, Польщу, ніж через Словаччину й Моравію. Коротко, держава придушила нас до осередка політич-

но, але відірвала нас від нього під економічними оглядом. Підкарпаття продукують мудою вина, але її вина продають наші привізи, а не стіг Праги попадає мадярське вино за враніш. Терпять через так політику й Словаки, але не в такому ступені, як Українці. Протестуємо й ми, і вони, але протести не допомагають, і левий чи поможуть, як довго, при владі в Празі будуть аграрії, які, владно, все відтиснуть на Підкарпаття очима експлуататорів.“

„Колиж аграрії так нехтують інтереси населення Підкарпаття, то як можна собі пояснити те, що та партія має ще стільки представників з Підкарпаття?“

„Пояснення просте. Як би вибори були чисті, то аграрії не мали би тих голосів, які вони тепер виказують. Та вибори не є чисті, і справедливі. Мадярська влада не виховала в нашому народі прикмет свідомого, твердого виборця. Мадярщина любила держати виборців у страху перед виборами. Тому ще й досі урядники має великий вплив на вибори. Коли урядники хочуть маневрувати, то він може рахувати на те, що проти нього не дуже будуть протиставляти. От звичайний спосіб обману: до виборів у селі є звичайна виборча комісія. До неї кожда політична партія посилає своїх делегатів. По закону старший нотар має написати протокол з виборів та дати його підписати членам комісії. Отже який нотар пишеться протокол у відомі приміщення, а ватак дає членам комісії підписку 4 приміщення, з котрих два є довірчим стільці бляжети. Коли люди підписують, урядник може тепер записати, попицати, а виповинити чисті бляжети так, що вони покажуть вислід виборів для аграрів. Коли відтак виборці протестують, що вислід був інший, то проти них виставляють їх власні підписи.“

„Чи так відбуваються вибори по всій Чехословаччині?“

„Ні, томо сказати не можна. Серед самих Чехів вибори певно чистіші й справедливіші, ніж на Підкарпатті, не ли-

ше тому, що там люди краще приготували до політичного життя, але й тому, що там урядники багаті краще. На Підкарпатті анімацій найгірший урядничий елемент, який є у Чехословаччині. Деколи урядники за провини вислідять на Підкарпаття. Як він тут допустить якої провини, то йому її дарують. Колиб наш народ представляв люди з народної партії, то й боротьба проти дезертизованого урядництва була б легша.“

„А чи наші люди добиваються з урядових становищ?“

„Уряд заповнює урядові посади Чехами. Нашим людям в урядах мало. Наші молоді приходяться круто не тільки, як вона старяться добитися до уряду, але навіть як добивається до ремесла, Підкарпаття виславо біля 20,000 молоді до Чехії ввійти всякого ремесла, але вона не може тепер вертатися на Підкарпаття ремісниками, бо через те, що всі ремісники тут Мадярці й Жиди, наші не можуть дістати місця терміаторів. Крім того для отворення вартуток треба гроша, а тих грошей нема укінчений ремісник звичайно не має. Жиди допомагають американським організаціям (приміром, „Joint“) а у крайнім ніхто з Америки допомоги не дає. В наших емігрантів зрозуміння такої підтримки ще слабе; скільки разів досі вивисладо допомогу в рідині край, то за кожний раз, котрі той край визискує. І тут ще треба брати за освідлення наших братів за море.“

„Чи починають наші люди займатися торгівлею?“

„Торговля була досі в жидівських руках. Останніми часами почали вже й наші брати до неї, та покищо наших купців ще мало. Кооперативні „дружества“ розвиваються слабо, бо в них пакує капітальний, мертвий капітал. Крім того вони дістають державну допомогу та вчать людей не спиратися на себе, а на державу. Та вистаки я певний, що наш народ усі ті потрібні річі скоріше собі присвоить, що він навчиться і ремісничувати й купувати й урядувати. Хоч тепер ми ще позаду Галичин, а те певний, що ми навчимось тогдо всього добре, краще від Галичин, бо ми маємо вчителів кращих, ніж мають Галичани. Що не казати, Польща то тільки вилізла західною Європою, а Чехія то так сама культурніша від Польщі. Чехи мають доступ до чеських шкіл і наукових установ, ми маємо доступ до самого жерела освіти й науки, а не тільки до слабкої відбитки, як це є в Польщі. Наш народ талановитий і скоро перейде вступну практику.“

„Але Чехи цьому поступові не дуже то раді, неправда?“

„Того загальновітати не можна. Не всі Чехи однакові, як вже говорив, що урядництво, приміром, іншає в коринній Чехії, а іншає на Підкарпатті. Той у свій Празі не всі чеські політичні провідники держаться одного становища супроти України. Я говорив про чеських аграрів та їх погубу політику супроти Підкарпаття, але я таксамо мушу різко підкреслити, що аграрії — не весь чеський народ. Представники наш, українців, треба згадати, що Чехи — не Польки. Не Польки й не Москалі. Чехи народ куліш вийний від обох названих Славян. Чехи то найбільше поступовий славянський народ. То народ Гуса, Комєнського й Масарика.“

„Камете, Чехи не Москалі, але в Чехії є славянські симпатії, традиційні симпатії.“

„Так, але, як кажу, то народ Гуса, Комєнського й Масарика. То народ освіти й науки. Беручи книжку в руки, вони шукають там доказів на свій бездомний, безробітний

свої закукурені погляди, але читаючи книжки, які є правди, де вона, чи справді воно так, як їм здається. Вони хочуть дивитися на світ терезо; хочуть бачити світ таким, яким він є, а не таким, яким він видається, але який вони хотіли би його бачити. Для нас то дуже важке. Вони могли мати про нас різні погляди, але то не значить, що вони ті погляди будуть усе мати. Вони могли мати ті погляди дуже давно, але вони їх покинули, як переконували, що такі погляди не відповідають правді й життю. Нарід реалістичний не може довго баламутитися. Скоріше чи пририне він до якоїсь правдою, яку він вірить. А воно не може, воно відрізняється від українського народу, коли той народ існує, жме, працює, бореться.“

„Коли Чехословаччина дістала Підкарпаття, нічого й говорити, що ми були занадто позаду західної Європи.

Не диво, що Чехи до нас понаші великої не мали. Але ми показуємо добрим ученикам, як вони показуються до брими ачелами. Чим більше ми навчимося від них освіти, знання, тверезого погляду на світ, тим більше вони мусять набирати пошани до нас. Зрештою, ми не самі. Ми чужою єдиним народом з усею Україною, з близькою нам Лемківщиною, Бойківщиною й Гуцулщиною, з Поділлям, Волинню, Кішчинню, з далекими Поліссям та Кубанщиною і в усіх іммігрантах в Америці, Азії й Африці. І як наш народ жде далі, борється, працює, то й Чехи мусять з часом признати, що український народ є, жме, працює й борється. Я бачу вже досить признак того нового зрозуміння України серцем Чехів, освічених, розумних Чехів, і я певний, що наш народ буде давати щораз більше доказів своєї живучості, а Чехи будуть щораз краще його розуміти.“

УКРАЇНСЬКИЙ КОМІТЕТ ДОПОМОГИ БЕЗРОБІТНИМ І ВБОГИМ

В Галичці заявився Український Комітет Допомоги Безробітним і Вбогим. Центральне Бюро цього комітету міститься у Львові, вул. Кілієвського 3.

Комітет має 3 відділи: для ведення акції допомоги безробітним і вбогим у Львові, Станіславові і Перемишлі. Це є поділ відповідно до трох епархій. Епархіяльним Комітетом підлягають Поштової Української Комітету Допомоги і Парохіяльній Українській Комітету Допомоги. На чолі цих Комітетів стоять єпископи, азіально відпоручники ординаріятів, а під громадськими парохіями. На чолі українського Комітету Допомоги у Львові стоять єпископи Іван Бучко, а його заступником є през. Володимир Дещишків.

В зв'язку з цим допомогою азіально видано відозву „На поміч безробітним і вбогим“, підписану митрополитом Андрієм Шептицьким і 6 іншими галицькими українськими католицькими єпископами. В тіх відозві, яку перудуковано в краєвих газетах, читаємо між іншим так:

„Внесемому Духоуствіт Вірним Божий мир і Архирейське Благословенство.“

„Живемо в часах, коли убожество, нужда і фізичні та моральні терпіння мов хвилі ріки, що виступила з берегів, заливалають краї та держави нового і старого світа. Те нещасть найтяжче доторкнуло населення тих країв, які були тереном кривавих заганів в часі великої світової війни. Гурган війни, який кількома наворотами переходив через українські маси, стер з лиця землі багато цвітучих осель, знищив велику кількість рілних господарств і вартіст праці, спричинив смерть соток тисяч людей, а знову таку саму велику кількість людей зорили каліками без рук і ніг, відбрав здоров'я і спосібності до праці. По тіх жертах війни заливались тисячі вилі, сиріт і старців без ніякої допомоги, без спроможності життя.“

„На виснаженій війною нагоді, не поспідаєти нещастя. Під теперішню хвилю переживають, переживають Українці, одну з найтяжчих господарських криз, які знає історія. В застрашаній спосіб пошнурється на селі і в місті безробіття. Даремно безробітні шукають праці; вони її не мають. Вони не мають духу, жме часто засоби на заспокоєння найкоченіших потреб; вони і ї ї ріди просто примиряться з голоду.“

„Десяти і сотки тисяч вилі, Беручи книжку в руки, вони шукають там доказів на свій бездомний, безробітний

витають до нас руки з проханням о хліб, о працю, о дах над головою.“

„Одною з головних причин нещастя, які навістило людство з війною й велетенськими збройними державами включно, є те, що капіталізм знехтував засади християнської етики і моралі. Бачимо, що в світі не було нічого стільки злого, і нагороджені засоби дожиття, стільки великих богатств, як під теперішню хвилю, а рівночасно стільки біди й нужди, стільки сліз і терпіння. Це вина капіталізму.“

„Лише ділянка любові ближнього і християнської милосердя не словами, а ділами, зможе спасти людство з дотеперішньої неволі, яку воно переживає.“

„Та важка неволя теперішніх часів мусять зворушити нашу серця й викликати в них почування милосердя для нещасних і бездомних.“

„Сотками тисяч нещасних, потребуючих помочі, грозить протривати до голоду і холоду. Церква, духовенство й Христ діють їм поміч. Матеріальну, моральну і релігійну поміч. Ніхто не сміє казати, що з огляду на господарські кризи є це неможливим. Найкращі пам'ятки і діла милосердя зашвидля в час загаломного зрубожіння і руїни. Поділяючи з голодним останнім кудським хліба та зашиною одежкою, даючи нещасним душешу і релігійну потіху, розрадіти в гору, потішити в нещастю, є правдива християнська любов. Вона прожнеє а серцях нещасних відрізняє та зневіру, ненависть і розпукку й приверне їм віру в Бога й людей.“

„Допомогова робота мусять бути загальною на цілім просторі наших Епархій. „Най і не замислюйтеся ваші серця на голос Ісаїа Вчителю. „Приніть глибоко в душу Христове слово. „Добре робітьте ближнім, нічого за те не сподіваються (від людей), а буде нагорода ваша велика — так каже Христос — і будете синями Вишнього. 6. „Він бачив для нещасних і злих.“

„А ви, убогі і потребуєчі поміч, не поспідаєти в зневіру, не тратьте надії на Божу поміч. Пам'ятайте, що ви діти Отця небесного, який годує отцім небесним і убогим пташину лелі.“

„Не сумнівайтесь в Божу Провидіння, що виратить ціле людство з цієї страшної кризи, як тільки воно звернеться до Бога з довірою, як колись Апостоли: „Господи, спаси нас, бо потягнемо.“

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

В. Ягріни.

ВІДВОЙОВАНЕ МІСТО

(Історичне оповідання).

(13)

„Чого ти сюди прийшов? Хоч би мене спитали, то те чого ти прийшов? — Софія! пер, мене не гротитала, коли він сів коло неї, дитина не безбесла. Я знав і обіймав її стан. — Шоби ми дуже добре, що наказав подіти, поки ти тут, примирили зі страху.“

„Чого я прийшов?.. Наші виганяють Лхвік беге за Дніпро. Наші брати за Дніпром поженуть ворога за далі. Наше військо їде також на Оршину. Мій полковник вислав мене, щоб я провадив, як тут є: і ворожі сили і мій правоохоронні козаки далі хочуть наміри воявувати. Правду кажучи, то вони жє застра будуть тут. — Але, як тепер бачи, як тільки скорше, ти пхався в таку небезпечку?“

„Ти тут небезпечку бачиш більшою, як вона справді є.“

„Якщо ти не можеш розвинути тебе, як заборона, як.

прийде тоді, коли ротмістр тебе вже розстріляє.“

— Воно справді погані! — замітив козак.

В тіх хвилях всі троє нараз підвели голови і стали наслухувати. Чути було тихий, раз-у-раз голосний хід кількох, остро ступаючих людей. Не сумніваючись, що то йде військова патруля. Нараз марш утих. Як не коло хати, то десь за нею.

Софія схопилася, взяла Павла за руку і потянула його до сусідньої кімнати, в котрій не входили на подвір'я. Левий вони пезели в сусідній кімнаті, хтось застакана до виконання. Середичева приступила до вікна і а спитала голосно і не дуже вдоволено:

— Хто там? Що за мара товчесь поночі і непокоті людей?

— То свіа... приятель... відповів голос Шидельницького. — Вибачайте, що так пізно непокоїмо вас. Будете аска, відпочіть троха вікнощину, бо мені треба про це сказати сніпати вас. То патруля.

Середичева будувати не пізнала, хто то, говорив, отже відповіла сердито:

— Шож я маю спійняного патрулює? Яким правом ви напалаете на мою хату? Голота! Застря! поженуть нашою ротмістром. Не погодяться ви про голови!“

— То так і самі! — відповів ротмістр. — Прошу вас, відійдіть. Тільки одне питання.

(Дальше буде).

1000.

